

ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ (୧୫୨୬-୧୭୦୭)

ମୋଗଲମାନଙ୍କ ଭାରତ ଆଗମନ:

ଷୋଡ଼ଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ତୁର୍କିକ୍ ବଂଶର ପତନ ପରେ ସୁଲତାନ ଶାସନ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ସାମନ୍ତ ଓ ପ୍ରାଦେଶିକ ଶାସକମାନେ ସୁଲତାନମାନଙ୍କୁ ଖାତିର ନ କରି ନିଜ ନିଜର ସ୍ୱାଧୀନତା ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ଫଳରେ ଦେଶରେ ଅରାଜକତା ଓ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଦେଖାଦେଲା ।

ସେତେବେଳେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଲୋଦୀବଂଶର ସୁଲତାନ ଇବ୍ରାହିମ୍ ଲୋଦୀ ରାଜତ୍ୱ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଶାସନରେ ଆଫଗାନ ଅମୀରମାନେ ଅସନ୍ନ ହୋଇ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କଲେ । ତାଙ୍କୁ କ୍ଷମତାରୁ ବିତାଡ଼ିତ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ କାବୁଲର ରାଜା ବାବରଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ିଲେ ।

ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ବାବର ଭାରତ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଆଫଗାନ ଅମୀରଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷା କରି ଭାରତ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ଦୀର୍ଘ ଦୁଇଶହ ବର୍ଷ ଧରି ମୋଗଲମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଭାରତୀୟମାନେ ରହିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ, ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସରେ ଲାଲକିଲ୍ଲାରୁ ଦେଶକୁ ଯେଉଁ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦିଅନ୍ତି, ତାହା ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟମାନଙ୍କ ବାସଭବନ ଥିଲା ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ମୋଗଲ ବଂଶର ନାମ ‘ମୋଙ୍ଗଲ’ ଶବ୍ଦରୁ ଆସିଛି, ଏହି ବଂଶ ଭାରତକୁ ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି ଶାସନ କରିଥିଲେ ।

ଲାଲକିଲ୍ଲା

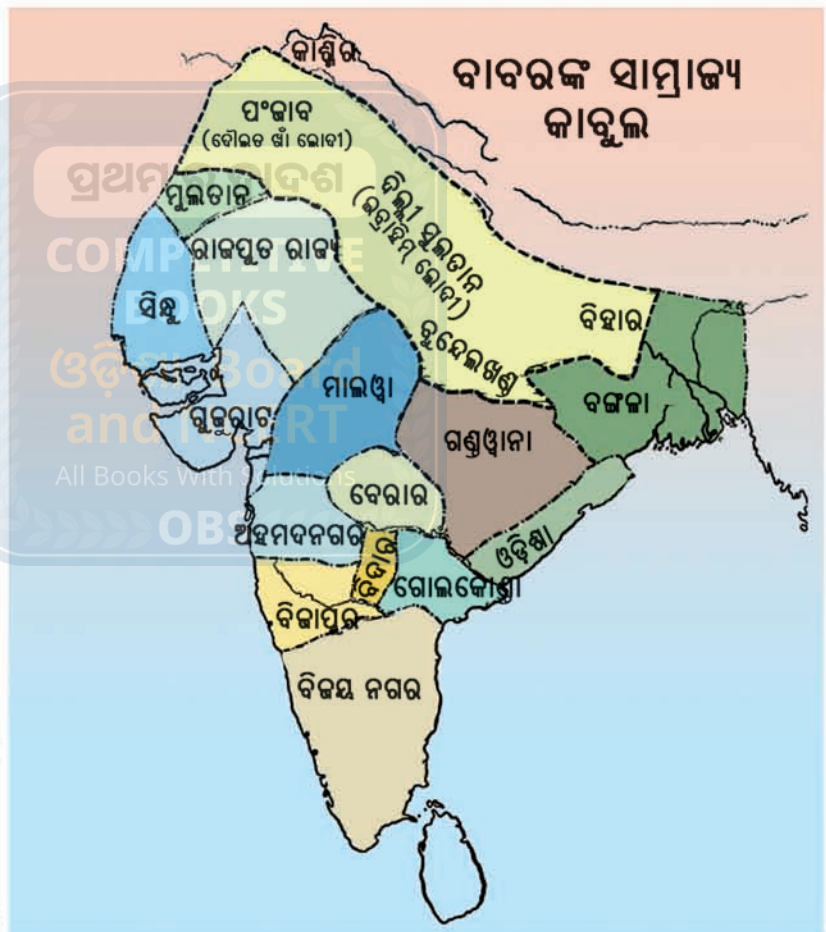
ବାବର (୧୫୨୬-୧୫୩୦)

ବାବର ଚୈମୁରଲଙ୍କ ବଂଶଧର ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ଉମରଶେଖ ମିର୍ଜା । ସେ ତୁର୍କୀସ୍ତାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଫରଗଣାର ରାଜା ଥିଲେ । ବାବର ଜଣେ ସାହାସୀ ବୀର ଥିଲେ ଓ ସୈନ୍ୟ ଚାଳନାରେ ତାଙ୍କର ବିଶେଷ ଦକ୍ଷତା ଥିଲା । ସେ କାବୁଲ ଓ କାନ୍ଦାହାର ଜୟ କରିଥିଲେ । ତାପରେ ସେ ଭାରତ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ୧୫୨୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ପାନିପତ ନାମକ ସ୍ଥାନରେ ବାବର ଓ ଇବ୍ରାହିମ ଲୋଦୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତୁମୁଲ ଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ପ୍ରଥମ ପାନିପତ ଯୁଦ୍ଧ ନାମରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ବାବର ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ ବିଜୟ ଲାଭ କଲା ପରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଓ ଆଗ୍ରା ଅଧିକାର କରି ଭାରତରେ ବିଶାଳ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ମୂଳଭିତ୍ତି ସ୍ଥାପନ କଲେ ।

ବାବର

ବାବର ୧୫୨୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ରାଣାସଙ୍କଙ୍କୁ ଖାନୁଆରେ ପରାସ୍ତ କରିଥିଲେ । ଯାହା ‘ଖାନୁଆ ଯୁଦ୍ଧ’ ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏହା ପରେ ସେ ମେଦିନୀ ରାଓଙ୍କ ବିରୋଧରେ ୧୫୨୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଯୁଦ୍ଧ କରି ଚାନ୍ଦେରୀ ଦୁର୍ଗ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ୧୫୨୯ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ନୂସରତ୍ ଓ ମାହମୁଦଙ୍କୁ ପାଟନା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଘର୍ଘରା ନଦୀ କୂଳରେ ପରାସ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏହା ଘର୍ଘରା ଯୁଦ୍ଧ ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏହି ଯୁଦ୍ଧ ବାବରଙ୍କ ଶେଷ ଯୁଦ୍ଧ । ଶେଷରେ ବାବର ୧୫୩୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ

ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ବାବରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ବେଳକୁ ତାଙ୍କ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ପଞ୍ଜାବଠାରୁ ବିହାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାର ଲାଭ କରିଥିଲା ।

ବାବର କେବଳ ଏକ ଯୋଦ୍ଧା ନ ଥିଲେ ବରଂ ସୁସାହିତ୍ୟିକ ଥିଲେ । ତୁର୍କୀ ଭାଷାରେ ସେ ଯେଉଁ ଆତ୍ମଜୀବନୀ ରଚନା କରିଥିଲେ ତାହା ‘ବାବରନାମା’ ନାମରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।

ନିମ୍ନରେ ଅଙ୍କିତ ଭାରତ ମାନଚିତ୍ରରେ ପାନିପଥ, ଖାନ୍ସା ଓ ଘର୍ଦ୍ଦରାକୁ ଚିହ୍ନିତ କର ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ପାନିପଥ: ଦିଲ୍ଲୀଠାରୁ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଆଡ଼କୁ ଯିବା ବେଳେ ପାନିପଥ ପଡେ ।

ଖାନ୍ସା : ଆଗ୍ରାଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୩୨ କି.ମି. ଦୂରରେ ଫତେପୁର ନିକଟରେ ଖାନ୍ସା ନାମକ ସ୍ଥାନ ଅଛି ।

ହୁମାୟୁନ୍ (୧୫୩୦-୧୫୫୬)

ବାବରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତାଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ହୁମାୟୁନ୍ ୧୫୩୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଭିତ୍ତିଭୂମି ସୁଦୃଢ଼ ନଥିବା ହେତୁ ଏହାର ସୁରକ୍ଷା ସକାଶେ ହୁମାୟୁନ୍ଙ୍କୁ ସଂଘର୍ଷ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ହୁମାୟୁନ୍ଙ୍କ ରାଜ୍ୟଶାସନର ଆରମ୍ଭରେ ଆଫଗାନମାନେ ପୁଣି ଦିଲ୍ଲୀ ଉପରେ ଆଖି ପକାଇଲେ । ଏହି ସମୟରେ ହୁମାୟୁନ୍ଙ୍କ ଭାଇମାନେ ସିଂହାସନ ଲାଭ ପାଇଁ ଚକ୍ରାନ୍ତ କରିଥିଲେ । କେତେକ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଓ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀ ମଧ୍ୟ ହୁମାୟୁନ୍ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଚକ୍ରାନ୍ତ କରିଥିଲେ । ନୂଆ କରି ଗଢ଼ା ଯାଇଥିବା ସେନାବାହିନୀ ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ ନଥିଲା । ଏପରି ଭାବରେ ସବୁଆଡୁ ବିପଦ ମାଡ଼ି ଆସିଲା । ନିଜର ସାହସ ଓ ଦକ୍ଷତା ଅଭାବରୁ ହୁମାୟୁନ୍ ଏହି ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ପରିଣାମରେ ତାଙ୍କୁ ନିଜର ରାଜ୍ୟ ହରାଇବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ହୁମାୟୁନ୍

ଚିନ୍ତା କର

ହୁମାୟୁନ୍ଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ନିଜକୁ ରଖି, ଏହିପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ତୁମ ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ତୁମେ କିପରି ରକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି ?

ଶେର୍‌ଶାହାଙ୍କ ସହିତ ସଂଘର୍ଷ

ଶେର୍‌ଶାହା

ହୁମାୟୁନ୍ ବାହାଦୂର ଶାହାଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରି ଗୁଜୁରାଟ ଓ ମାଳବ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ପଶ୍ଚିମରେ ବାହାଦୂର ଶାହାଙ୍କ ଭଳି ପୂର୍ବରେ ଶେର୍ ଖାଁ ପରାକ୍ରମୀ ଆଫଗାନ ବିଦ୍ରୋହୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟତମ ଥିଲେ । ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ ପରେ ହୁମାୟୁନ୍ ଶେର୍ ଖାଁଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ ଓ ଶେର୍ ଖାଁ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଥିଲେ ।

ପରେ ଯେତେବେଳେ ହୁମାୟୁନ୍ ବାହାଦୂର ଶାହାଙ୍କ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧରତ ଥିଲେ, ଶେର୍ ଖାଁ ପୁଣି ବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ବଙ୍ଗର ରାଜା ସୁଲତାନ ମାହାମୁଦ୍ ଶାହା ବହୁତ ଅର୍ଥ ଦେଇ ଶେର୍ ଖାଁଙ୍କ ସହିତ

ସନ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ । ଫଳରେ ଶେର୍ ଖାଁଙ୍କ ପ୍ରଭାବ ସମଗ୍ର ବିହାର ଓ ବଙ୍ଗଳାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ।

୧୫୩୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ହୁମାୟୁନ୍ ଗୁଜୁରାଟରୁ ଫେରି ଶେର୍ ଖାଁଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଯୁଦ୍ଧ କରି ତୁନାରଦୁର୍ଗ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ଏହା ପରେ ସେ ବଙ୍ଗ ଯାତ୍ରା କରି ଗୌଡ଼ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ଶେର୍ ଖାଁ ନାରା, ବନାରସ ଓ କୌନପୁର ଅଧିକାର କରିନେଲେ । କୋଶି ଓ ଗଙ୍ଗାନଦୀର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଅଂଚଳ ଶେର୍ ଖାଁଙ୍କ ଅଧିନକୁ ଆସିଲା । ଏହା ଶୁଣି ହୁମାୟୁନ୍ ଆଗ୍ରା ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କରିବା ବେଳେ, ଶେର୍ ଖାଁ ପଥ ଅବରୋଧ କରିଥିଲେ । ଚୌସାଠାରେ ୧୫୩୯ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା । ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ ହୁମାୟୁନ୍ ପରାସ୍ତ ହେଲେ । ଫଳରେ ଜୀବନ ରକ୍ଷାପାଇଁ ଆଗ୍ରାକୁ ଫେରିଗଲେ ।

୧୫୪୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ କନୌଜଠାରେ ହୁମାୟୁନ୍, ଶେର୍ ଶାହାଙ୍କ ସହ ଯୁଦ୍ଧରେ ପରାସ୍ତ ହୋଇ ଦିଲ୍ଲୀ ସିଂହାସନ ହରାଇଲେ । ସେ ପରିବାର ସହ ପଞ୍ଜାବ ଓ ପରେ ପାରସ୍ୟ (ଇରାନ)କୁ ପଳାୟନ କଲେ ।

୧୫୪୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରୁ ୧୫୫୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶେର୍ ଶାହା ଭାରତରେ ଶାସନ କରିଥିଲେ । ଶେର୍ ଶାହାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ହୁମାୟୁନ୍ ନିଜ ରାଜ୍ୟ ଫେରି ପାଇବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ସେ ପାରସ୍ୟ (ଇରାନ) ରାଜାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ କାବୁଲ ଓ କାନ୍ଦାହାର ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ୧୫୫୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ପଞ୍ଜାବ ଜୟକରି ଦିଲ୍ଲୀ ଓ ଆଗ୍ରା ଅଧିକାର କଲେ କିନ୍ତୁ ଫେରି ପାଇଥିବା ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ସେ ଏକବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଭୋଗ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ନିଜ ପାଠାଗାର ଶିତ୍ତିରୁ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇବା ବେଳେ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଖସିଯିବାରୁ ସେ ୧୫୫୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି?

ହୁମାୟୁନ୍ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଲା ‘ଭାଗ୍ୟହୀନ’ ।

ଚିନ୍ତା କର:

ହୁମାୟୁନ୍ ଏକ ବିଫଳ ଶାସକ ରୂପେ କେଉଁ କାରଣରୁ ଇତିହାସରେ ନାମିତ, ଆଲୋଚନା କର ଏବଂ ଲେଖ ।

ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ବିସ୍ତାର

ଆକବରଙ୍କଠାରୁ ଔରଙ୍ଗଜେବଙ୍କ ରାଜତ୍ବ କାଳ ମଧ୍ୟଯୁଗୀୟ ଇତିହାସର ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ସମୟ । ଏହି ସମୟରେ ମୋଗଲମାନେ ଭାରତର ଅଧିକାଂଶ ଅଂଚଳରେ କ୍ଷମତା ବିସ୍ତାର କରିବା ସହ ରାଜନୈତିକ ଏକତା ଆଣିଥିଲେ । ଏହା ସହିତ ସାହିତ୍ୟ, କଳା, କୃଷି ଓ ବାଣିଜ୍ୟର ବିକାଶ ହୋଇଥିଲା । ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ ସଂସ୍କୃତିର ସମନ୍ୱୟ ଫଳରେ ଭାରତରେ ଏକ ନୂତନ ସଂସ୍କୃତିର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ହୋଇଥିଲା ।

ଆକବର (୧୫୫୬-୧୬୦୫)

ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମହାନୁଭବ ଆକବର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସମ୍ରାଟ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତା ହୁମାୟୁନ୍ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ବେଳକୁ ଆକବରଙ୍କୁ ମାତ୍ର ୧୩ ବର୍ଷ ବୟସ ହୋଇଥିଲା । ସେ ସେତେବେଳେ ପଞ୍ଜାବର ଶାସନ ଦାୟିତ୍ବରେ ଥିଲେ । ସେଠାରେ ସେ ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟ ରୂପେ ଅଭିଷିକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ ବୈରାମ୍ ଖାଁ ତାଙ୍କର ଅଭିଭାବକ ରୂପେ

ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା କରୁଥିଲେ । ହୁମାୟୁନ୍ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ହିମୁ ମୋଗଲମାନଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରି ଦିଲ୍ଲୀ ଓ ଆଗ୍ରା ଅଧିକାର କଲେ । ସେ ଶେର୍ଶାହଙ୍କ ବଂଶର ଜଣେ ରାଜାଙ୍କର ସୁଯୋଗ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ସେନାପତି ଥିଲେ । ଆକବର ବୈରାମ୍ ଖାଁଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ହିମୁଙ୍କୁ ଦ୍ଵିତୀୟ ପାନିପଥ ଯୁଦ୍ଧରେ ୧୫୫୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ପରାସ୍ତ କରିଥିଲେ । ସେ ଦିଲ୍ଲୀ ଓ ଆଗ୍ରାକୁ ଅଧିକାର କରି ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଛିତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଥିଲେ ।

ଚିନ୍ତା କର

ତୁମ ମତରେ ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ଵିତୀୟ ପାନିପଥ ଯୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଅଧିକ ମହତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ କାହିଁକି ?

ଆକବରଙ୍କ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବିସ୍ତାର:

ଆକବର ଜଣେ ବୀର ଓ ଯୋଦ୍ଧା ଥିଲେ ତେଣୁ ସେ କ୍ଷମତାସୀନ ହେବା ପରେ ଆଜମୀର, ଗୋଆଲିଅର, ଅଯୋଧ୍ୟା, ଜୌନପୁର, ମାଳବ ଓ ଗଞ୍ଜାମ ଆଦି ରାଜ୍ୟ ଜୟ କରିଥିଲେ । ଫଳରେ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ରାଜପୁତ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ସୀମାକୁ ଘର୍ଷଣ କଲା । ସେହି ସମୟରେ ରାଜପୁତମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯୁଦ୍ଧପ୍ରିୟ, ସାହସୀ ଏବଂ ଦେଶଭକ୍ତ ଥିଲେ ତେଣୁ ଆକବର ହୃଦୟଙ୍ଗମ କଲେ ଯେ, ସେମାନଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ, ସେ ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ଆହୁରି ସୁଦୃଢ଼ କରିପାରିବେ ତେଣୁ ସେ ରାଜପୁତମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଉଦାରମତି ଗ୍ରହଣ କଲେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ବୈବାହିକ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସେ ନିଜେ ରାଜପୁତ ରମଣୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ରାଜା ମାନସିଂ ଆକବରଙ୍କ ଜଣେ ପ୍ରଧାନ ସେନାପତି ଥିଲେ । ମେଝାରର ରାଣୀ ପ୍ରତାପ ସିଂହ ଆକବରଙ୍କ ବଶତା ସ୍ୱୀକାର କରି ନ ଥିଲେ ତେଣୁ ଆକବର ମାନସିଂହଙ୍କୁ ରାଣୀ ପ୍ରତାପଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ ପାଇଁ ପଠାଇଥିଲେ । ୧୫୭୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ହଳଦୀଘାଟ ଯୁଦ୍ଧରେ ମାନସିଂହଙ୍କ ନେତୃତ୍ଵରେ ମୋଗଲମାନେ ରାଣୀ ପ୍ରତାପଙ୍କୁ ପରାଜିତ କରି ଚିତୋର ଦୁର୍ଗ ଅଧିକାର କଲେ ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ

ଭାରତ ମାନଚିତ୍ରରେ ଆକବର ଜୟ କରିଥିବା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନଟ କରି ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

ଚିନ୍ତା କର

ଆକବର ତୁମ ବୟସର ଥିବା ବେଳେ ଶାସନ ଭାର ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ମନେକର, ତୁମେ ଏକ ରାଜ୍ୟ ପାଇଛ । ସେହି ରାଜ୍ୟକୁ ତୁମେ ଛାୟା ଏବଂ ସମୃଦ୍ଧିଶାଳୀ କିପରି କରିବ ?

ତାପରେ ଆକବର ସେ ସମୟର ଧନଶାଳୀ ରାଜ୍ୟ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଉଥିବା ଗୁଜୁରାଟ ଜୟ କରିଥିଲେ । ଗୁଜୁରାଟର ବନ୍ଦରଗୁଡ଼ିକରୁ ଆରବ ତଥା ଇଉରୋପର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ସହ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର ହେଉଥିଲା । ତେଣୁ ରାଜକୋଷକୁ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆକାରରେ ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥ ଆସିଲା । ଠିକ୍ ସେହିପରି ବଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ କୃଷି ଓ ବାଣିଜ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଥିଲା । ବଙ୍ଗକୁ ଚୀନ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ଏସିଆର ବଣିକମାନେ ଆସି ଚିନାମାଟି ପାତ୍ର ଓ ମସଲା ଦ୍ରବ୍ୟ ବଦଳରେ ନାନା ରକମର ବସ୍ତ୍ର କିଣୁଥିଲେ । ଆକବର ବଙ୍ଗ ଜୟ କରି ବିଶେଷ ଭାବରେ ଲାଭବାନ ହୋଇଥିଲେ । ଆକବର ୧୫୯୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ସୁଦ୍ଧା କାଶ୍ମୀର, ସିନ୍ଧୁ, ଓଡ଼ିଶା, କାନ୍ଧାହାର ପ୍ରଭୃତି ଜୟ କରିଥିଲେ । କେବଳ ଆସାମ ବ୍ୟତୀତ ସମଗ୍ର ଉତ୍ତର ଭାରତ ଆକବରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ରହିଲା । ମଧ୍ୟ ଏସିଆ ଓ ପାରସ୍ୟ ସହିତ ଭାରତର ସୁସଂପର୍କ ସ୍ଥାପିତ ହେବାରୁ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା ଓ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଉତ୍ତର ସୀମାନ୍ତ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇ ପାରିଲା । ଆକବର ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର ଖାନ୍ଦେଶ, ବେରାର ଓ ଅହମ୍ମଦନଗର ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର କେତେକାଂଶ ଜୟ କରିଥିଲେ ।

ଆକବରଙ୍କ ଶାସନ

ଆକବରଙ୍କ ଶାସନ ନୀତି ଥିଲା ପ୍ରଜାମଙ୍ଗଳକାରୀ । ରାଜା ଥିଲେ ଶାସନର ସର୍ବୋଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତା । ସେ ସେନାବାହିନୀର ମୁଖ୍ୟ ଓ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଧୀଶ । ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟର ସୁପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଅନେକ ରାଜକର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଫ୍ତାନ୍ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଦାୟିତ୍ବରେ, ବକ୍ସି ସୈନ୍ୟ ବିଭାଗ, କାଜୀ ଆଇନ ଓ ବିଚାର ବିଭାଗ ଏବଂ ଡାକ ଚୌକି ଦାରୋଗା ଡାକ ଓ ଗୁପ୍ତଚର ବିଭାଗ ଦାୟିତ୍ବରେ ଥିଲେ । ଆକବର ନିଜର ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ୧୫ଟି ସୁବା ବା

ପ୍ରଦେଶରେ ବିଭକ୍ତ କରିଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୁବା କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସରକାର ବା ଜିଲ୍ଲା ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲା ଅନେକ ପ୍ରଗଣାରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗ୍ରାମର ସମଷ୍ଟିରେ ଏକ ପ୍ରଗଣା ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସୁବାର ମୁଖ୍ୟ ଶାସକ ଥିଲେ ସୁବାଦାର । ଆକବର ଦୁଇଟି ସୂତ୍ରରୁ ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ କରୁଥିଲେ । ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ ଓ ଅନ୍ୟଟି ହେଲା ବାଣିଜ୍ୟ କର । ରାଜା ତୋଡ଼ରମଲ୍ଲ ତାଙ୍କର ରାଜସ୍ୱ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ । ତୋଡ଼ରମଲ୍ଲଙ୍କ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଜମିଗୁଡ଼ିକୁ ମାପ କରାଯାଇ ଥିଲା । ସାଧାରଣତଃ କୃଷକମାନେ ଆୟର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ କର ଶସ୍ୟ କିମ୍ବା ମୁଦ୍ରା ଆକାରରେ ଦେଉଥିଲେ ।

ସୈନ୍ୟବାହିନୀଙ୍କୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା ପାଇଁ ଆକବର ମନ୍ତ୍ରସବ୍ଦାରୀ ପ୍ରଥା ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲେ । ରାଜ କର୍ମଚାରୀ, ସାମନ୍ତ ଓ ସେନାପତିମାନଙ୍କୁ ଏହି ପଦବୀ ମିଳୁଥିଲା । ଆକବର ମନ୍ତ୍ରସବ୍ଦାରୀମାନଙ୍କୁ ୩୩ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରିଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ମନ୍ତ୍ରସବ୍ଦାରୀଙ୍କ ଅଧୀନରେ ୫ ରୁ ୧୦ ହଜାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୈନ୍ୟ ରହୁଥିଲେ ।

ଆକବରଙ୍କ ଧର୍ମନୀତି:

ଆକବର ତାଙ୍କ ଉଦାର ଧର୍ମନୀତି ପାଇଁ ସେ ଇତିହାସରେ ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ସେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଭେଦଭାବ ଦୂର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । ଆକବର ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ

ତୁମ ବାପା ବର୍ତ୍ତମାନ କି କି ପ୍ରକାର କର ଦେଉଛନ୍ତି, ବୁଝି ଲେଖ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

‘ମନ୍ତ୍ରସବ୍ଦାରୀ’ର ଅର୍ଥ ଏକ ପଦବୀ ଏବଂ ଏହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିଲା, ଯାହାଙ୍କ ଅଧୀନରେ କିଛି ସଂଖ୍ୟକ ସୈନ୍ୟ ରହୁଥିଲେ ।

ଚିନ୍ତା କର

ଯେପରି ଆକବରଙ୍କ ଶାସନରେ ଦେଢ଼ାନ୍ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ, କାଜୀ ଆଇନ ଓ ବିଚାର ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମ ପ୍ରଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗର ମୁଖ୍ୟ କିଏ, ଆଲୋଚନା କରି ଲେଖ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ଦିନ-ଇ-ଇଲାହୀର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ହେଲା ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ବିଶ୍ୱାସ

ଇବାଦତ୍ତଖାନା

ଭାରତରେ ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ଧର୍ମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଆକବରଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ଫତେପୁରସିକ୍ରୀଠାରେ ‘ଇବାଦତ୍ତଖାନା’ ନାମକ ଏକ ଉପାସନା ଗୃହ ୧୫୭୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ସେଠାରେ ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ, ପାର୍ସୀ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଓ ଜୈନଧର୍ମର ପଣ୍ଡିତମାନେ ଆକବରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ

ଉପରୁ ଜିଜ୍ଞାସା କର ଓ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀ କର ଉଠାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଆକବର ବେଳେ ବେଳେ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ପରି ବେଶପୋଷାକ ପିନ୍ଧୁଥିଲେ । ସେ ହିନ୍ଦୁ ପର୍ବପର୍ବାଣୀ ଓ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ଦେଉଥିଲେ । ଅନେକ ହିନ୍ଦୁ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସମୟରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଧର୍ମଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଥିଲେ । ସବୁଧର୍ମର ସାରକଥାକୁ ନେଇ ଆକବର ଏକ ନୂତନ ଧର୍ମ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ତାହା ‘ଦିନ୍-ଇ-ଇଲାହୀ’ ନାମରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଏହି ଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ସେ କାହାକୁ ବାଧ୍ୟ କରୁନ ଥିଲେ ।

କଳା ଓ ସାହିତ୍ୟ

ଆକବରଙ୍କ ରାଜତ୍ବ କାଳରେ କଳା ଓ ସାହିତ୍ୟର ଅନେକ ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହୋଇଥିଲା । ଆଗ୍ରା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଫତେପୁରସିକ୍ରୀଠାରେ ଏକ ନୂତନ ରାଜଧାନୀ ଆକବର ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ସେଠାରେ ଲାଲ ପଥରରେ ଏକ ଅତି ସୁନ୍ଦର ରାଜପ୍ରାସାଦ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ସେଠାରେ ବୁଲନ୍ଦ ଦରଘାଜା ନାମକ ଏକ ବିଶାଳ ଫାଟକ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା ।

ବୁଲନ୍ଦ ଦରଘାଜା

ଆକବରଙ୍କ ସମୟରେ ସଂସ୍କୃତ, ଆରବୀ, ପାର୍ସୀ, ହିନ୍ଦି ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରସାର ହୋଇଥିଲା । ପାର୍ସୀ ରାଜ ଭାଷା ଥିଲା । ତାଙ୍କ ରାଜଦରବାରରେ ବହୁତ ପଣ୍ଡିତ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଆବୁଲ ଫାଜଲ ‘ଆକବରନାମା’, ‘ଆଇନ-ଇ-ଆକବରୀ’ ନାମକ ଦୁଇଟି ଐତିହାସିକ ଗ୍ରନ୍ଥ ପାର୍ସୀ ଭାଷାରେ ରଚନା କରିଥିଲେ । ମହାଭାରତ ଓ ରାମାୟଣ ମଧ୍ୟ ପାର୍ସୀ ଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ହୋଇଥିଲା । ବୁଲନ୍ଦ ଦରଘାଜା ରଚନା କରିଥିଲେ । ଯାହା ‘ରାମଚରିତ ମାନସ’ ନାମରେ ପରିଚିତ । ତାନସେନ ଆକବରଙ୍କ ଦରବାରର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ଥିଲେ । ୧୬୦୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଆକବରଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା ।

ଜାହାଙ୍ଗୀର (୧୬୦୫-୧୬୨୭)

ଆକବରଙ୍କ ଶାସନ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସୁଦୃଢ଼ ଓ ସମୃଦ୍ଧିଶାଳୀ ହୋଇ ପାରିଥିଲା । ତେଣୁ ଆକବରଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଯଥା- ଜାହାଙ୍ଗୀର, ଶାହାଜାହାନ ଓ ଔରଙ୍ଗଜେବଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ କରିବାରେ ବିଶେଷ ଅସୁବିଧା ହୋଇ ନ ଥିଲା ।

ସମ୍ରାଟ ଆକବରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ଜାହାଙ୍ଗୀର ଆଗ୍ରାଠାରେ ୧୬୦୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ କରିଥିଲେ । ୧୬୧୧ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଜାହାଙ୍ଗୀର ନୁର୍ଜାହାନ୍ଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ନୁର୍ଜାହାନ୍ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦରୀ ଓ ବୁଦ୍ଧିମତୀ ଥିଲେ । ନିଜର ରୂପ, ଗୁଣ ଓ ବୁଦ୍ଧିବଳରେ ସେ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରି ପାରିଥିଲେ । ଜାହାଙ୍ଗୀର ବିଳାସପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ଯାପନ କରି ଯେତେବେଳେ ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅବହେଳା କରୁଥିଲେ, ନୁର୍ଜାହାନ୍ ଅନେକ ସମୟରେ ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା କରୁଥିଲେ । ସରକାରୀ କାଗଜପତ୍ର ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାରେ ନୁର୍ଜାହାନ୍ ଦସ୍ତଖତ କରୁଥିଲେ । ସେ ସମୟର ମୁଦ୍ରାରେ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ସହିତ ନୁର୍ଜାହାନ୍ଙ୍କ ନାମ ମଧ୍ୟ ରହୁଥିଲା ।

ଜାହାଙ୍ଗୀର ବଙ୍ଗଦେଶରେ ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ କରି ସେଠାରେ ନିଜର କର୍ତ୍ତୃତ୍ବ ଦୃଢ଼ କରିଥିଲେ । ମେଘାବର

ରାଜା ଅମର ସିଂହ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ସହିତ ସନ୍ଧି କରି ତାଙ୍କର ବଶତା ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ଜାହାଙ୍ଗୀର ପଞ୍ଜାବର ପାହାଡ଼ିଆ ଅଂଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ କାଙ୍ଗାଦୁର୍ଗ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ଅହମ୍ମଦନଗର ରାଜ୍ୟ ତାଙ୍କ ଅଧିନକୁ ଆସିଥିଲା । ସେ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ଭଳି ରାଜପୁତମାନଙ୍କ ସହିତ ବୈବାହିକ ସଂପର୍କ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧୁତା ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।

ଇଂଲଣ୍ଡର ରାଜା ପ୍ରଥମ ଜେମସ୍ ତାଙ୍କ ଦୃଢ଼ ରୂପେ ସାର୍ ଟମାସ୍ ରୋଲ୍ସ୍ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ଦରବାରକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ସାର୍ ଟମାସ୍ ରୋ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କୁ ଭେଟି ତାଙ୍କଠାରୁ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବାଣିଜ୍ୟ ସୁବିଧା ହାସଲ କରିଥିଲେ ।

ରାଜକୁମାର ଖୁରମ୍ ଏବଂ ଶାହାଜାହାନ୍, ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ଶାସନର ଶେଷ ବର୍ଷରେ ବିଦ୍ରୋହ କରିଥିଲେ । ୧୬୨୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ସମ୍ରାଟ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା ।

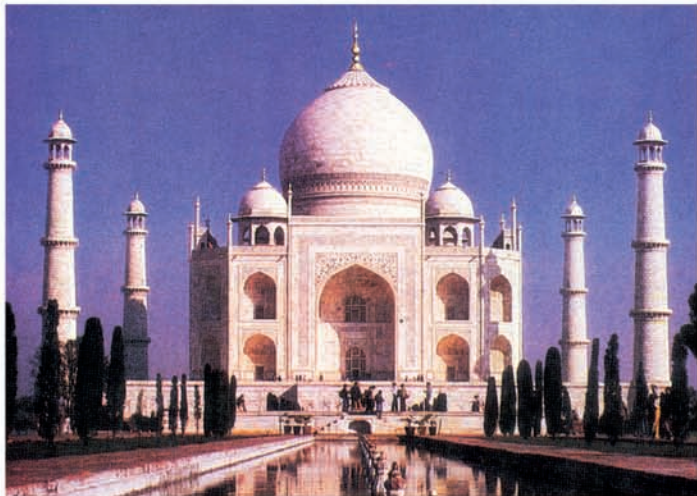
ଶାହାଜାହାନ୍ (୧୬୨୭-୧୬୫୮)

ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ତୃତୀୟ ପୁତ୍ର ଶାହାଜାହାନ୍ ପିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ୧୬୨୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ କରିଥିଲେ । ୧୬୨୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ବୁନ୍ଦେଲଖଣ୍ଡର ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ କଲେ । ସେହିପରି ୧୬୨୯ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଗୁଜୁରାଟ ଓ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟ ପ୍ରଶାସନ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଖାଁ ଜାହାନ୍ ଲୋଦୀଙ୍କ ବିଦ୍ରୋହକୁ ଦମନ କରିଥିଲେ । ଏହା ପରେ ସେ ବଙ୍ଗଳାରେ ଥିବା ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ଫଳରେ ସେମାନେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଥିଲେ । କାନ୍ଦାହାର ଦୁର୍ଗର ଗୁରୁତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧି କରି ଶାହାଜାହାନ୍ ବହୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ପାରସ୍ୟର ସମ୍ରାଟଙ୍କ କବଳରୁ ଏହାର ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ ହେଁ କିଛି ଦିନ ପରେ ଏହା ହରାଇ ଥିଲେ । ସେ ତିନିଥର କାନ୍ଦାହାର ଅଧିକାର କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରି ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ଶେଷରେ ସେ ଅହମ୍ମଦନଗର ଜୟ କରିଥିଲେ ।

ବିଜାପୁର ଓ ଗୋଲକୁଣ୍ଡାର ସୁଲତାନ୍ମାନେ ଶାହାଜାହାନ୍ଙ୍କ ସହିତ ସନ୍ଧି କରି ତାଙ୍କର ଅଧୀନତା ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ଶାହାଜାହାନ୍ ନିଜର ପୁତ୍ର ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ଙ୍କୁ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ସୁବାଦାର ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ଶାହାଜାହାନ୍ଙ୍କ ରାଜତ୍ୱରେ ମୋଗଲ କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟ ବିକାଶର ଚରମ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ଆଗ୍ରାରେ ଯମୁନାନଦୀ କୂଳରେ ଥିବା ‘ତାଜମହଲ’ ଶାହାଜାହାନ୍ ନିଜ ପତ୍ନୀ ମମତାଜ୍ଙ୍କ ସ୍ମୃତି ରକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତିଆରି କରିଥିଲେ । ଏହି ତାଜମହଲ ଆଜି ମଧ୍ୟ ତାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ଦର୍ଶକ ମନକୁ

ତାଜମହଲ

ଆକର୍ଷିତ କରୁଛି । ଏହା ବିଶ୍ୱର ସପ୍ତାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଏତଦ୍ବ୍ୟତୀତ ଶାହାଜାହାନ୍ଙ୍କ ଜୁମା ମସଜିଦ୍, ମୋତି ମସଜିଦ୍, ସୁନ୍ଦର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ସେ ମଧ୍ୟ ଦିଲ୍ଲୀର ଉପକଣ୍ଠ ଯମୁନାନଦୀ କୂଳରେ, ‘ଶାହାଜାହାନ୍ବାଦ’ ନଗରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ଏଠାରେ ଲାଲକିଲ୍ଲା ବା ରେଡ଼ଫୋର୍ଟ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଦୁର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସୌଧମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୋତି ମହଲ୍, ହୀରା ମହଲ୍, ରଙ୍ଗମହଲ୍, ଦେଢ୍ଵାନ୍-ଇ-ଖାସ୍ ଓ ଦେଢ୍ଵାନ୍-ଇ-ଆମ୍ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅଟେ ।

ପରିଶେଷରେ ୧୬୬୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ୭୪ବର୍ଷ ବୟସରେ ଶାହାଜାହାନ୍ ୮ ବର୍ଷ ବୟସୀଲାରେ ଜୀବନ କଟାଇ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ ।

ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ (୧୬୫୮-୧୭୦୭)

ପିତା ଶାହାଜାହାନ୍ ଜୀବିତ ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ୧୬୫୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ସିଂହାସନ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ ।

ଧର୍ମନୀତି:

ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ଜଣେ ନୈଷ୍ଠିକ ମୁସଲମାନ ଥିଲେ । ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ବିଦ୍ୱେଷ ମନୋଭାବ ଥିଲା । ସେ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ଉପରେ ପୁଣିଥରେ ଜିଜିୟା ଓ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀ କର ବସାଇଥିଲେ । ସେ ରାଜପୁତମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ହତାଦର କରୁଥିଲେ । ଶିଖ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଥିଲେ ଫଳରେ ଦେଶର ଚାରିଆଡେ ଅଶାନ୍ତି ଦେଖା ଦେଇଥିଲା । ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଜାଠ୍, ଶିଖ, ସତ୍ନାମୀ, ବୁନ୍ଦେଲ୍, ରାଜପୁତ ଓ ମରହଟ୍ଟାମାନେ ଔରଙ୍ଗଜେବଙ୍କ ଧର୍ମାନ୍ଧତା ଓ ହିନ୍ଦୁ ବିଦ୍ୱେଷ ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହ କରିଥିଲେ ।

ଔରଙ୍ଗଜେବ୍

ରାଜ୍ୟଜୟ ଓ ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ:

ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ଆସାମ ଓ କୁଚବିହାର ଜୟ କରିଥିଲେ । ଭାରତର ଉତ୍ତର-ପଶ୍ଚିମାଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରୁଥିବା ପାହାଡ଼ିଆ ଜାତିମାନଙ୍କର ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ କରି ସେ ସୀମାନ୍ତରେ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ସେ ମଥୁରାର ଜାଠ ଓ ପଞ୍ଜାବର ସତ୍ନାମୀମାନଙ୍କର ବିଦ୍ରୋହ ଦୃଢ଼ ହସ୍ତରେ ଦମନ କରିଥିଲେ । ମେଢ୍ଵାରର ରାଜା ଜୟସିଂହ ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ଙ୍କ ସହ ସନ୍ଧି କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଗାଦାସଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ମାରଢ୍ଵାରର ରାଜପୁତମାନେ ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ଙ୍କ ସହିତ ଅସୀମ ବୀରତ୍ୱର ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରି ତାଙ୍କର ଅଧୀନତା ସ୍ୱୀକାର କରି ନ ଥିଲେ ।

ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ଶିଖମାନଙ୍କ ନବମଗୁରୁ ‘ତେଗ୍ ବାହାଦୂର’ ଇସଲାମଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମନା କରିବାରୁ ସେ ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କଲେ । ଫଳରେ ଶିଖମାନଙ୍କ ଦଶମଗୁରୁ ଗୋବିନ୍ଦସିଂହ ପିତାଙ୍କ ହତ୍ୟାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ପାଇଁ ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସଂଗ୍ରାମ ତଳାଇ ଥିଲେ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ନୈଷ୍ଠିକ ମୁସଲମାନ ଥିଲେ । ସେ କେବଳ ମୁସଲମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ।

ଚିନ୍ତା କର ।

ତୁମ ମତରେ, ଜଣେ ରାଜାଙ୍କର ଧର୍ମନୀତି ଓ ରାଜ୍ୟଶାସନ ନୀତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ପ୍ରଧାନ ଓ କାହିଁକି ? ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ଙ୍କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଚିନ୍ତା କର ।

ଶିବାଜୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ମରହଟ୍ଟାମାନେ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟରେ କ୍ରମଶଃ କ୍ଷମତା ବିସ୍ତାର କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଅହମ୍ମଦନଗର, ଗୋଲକୁଣ୍ଡା ଓ ବିଜାପୁର ଜୟ କରି ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଭାରତର ପୂର୍ବ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳକୁ ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜ୍ ଓ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଉପଦ୍ରବରୁ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ସେ ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜ୍ ଜଳଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କୁ ଜବତ କରି ଚଜଗ୍ରାମ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ଇଂରେଜ ଜଳଦସ୍ୟୁମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରି ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଦେହଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ଆଦାୟ କରିଥିଲେ ।

ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ୧୭୦୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ସଂଯମୀ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣ ରାଜା ଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଭଳି ତାଙ୍କ ଜୀବନ ବିଳାସମୟ ନ ହୋଇ ସରଳ ଓ ନିରାଡ଼ମ୍ବର ଥିଲା ।

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଟେବୁଲରେ ୧୫୨୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରୁ ୧୭୦୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଶାସନ କରିଥିବା ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟମାନଙ୍କ ନାମ ଓ ସମୟ ତାଲିକା କର ।

ନାମ	ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ

ମୋଗଲ ଶାସକମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଶାସକମାନଙ୍କ ସହ ସଂପର୍କ:

ମୋଗଲମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷମତାଶାଳୀ ଥିଲେ । ଭାରତର ଯେଉଁ ରାଜା ବଶତା ସ୍ୱୀକାର କରୁ ନ ଥିଲେ, ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସେମାନେ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ଭାରତର ଅନେକ ଶାସକ ସେମାନଙ୍କ ସହ ସନ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ରାଜପୁତମାନେ ପ୍ରଥମ ଥିଲେ । ଅନେକ ରାଜପୁତ ରାଜା ସେମାନଙ୍କ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ମୋଗଲ ପରିବାରରେ ବିବାହ କରାଇ ମୋଗଲ ଦରବାରରେ ଉଚ୍ଚ ପଦବୀ ପାଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ମାତା ଅମ୍ବର(ଜୟପୁର)ର ଶାସକଙ୍କ ରାଜପୁତ କନ୍ୟା ଥିଲେ । ଶାହାଜାହାନ୍ଙ୍କ ମାତା ରାଠୋର ରାଜକୁମାରୀ ଥିଲେ, ଯେକି ମାରଘ୍ରାରର (ଯୋଧପୁର) ଶାସକ ଥିଲେ ।

ଶିଶୋଦୀୟ ରାଜପୁତମାନେ ମୋଗଲ ଶାସକଙ୍କ ବଶତା ସ୍ୱୀକାର କରିବା ପାଇଁ ମନା କରିଥିଲେ ।

ମୋଗଲମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ପରାଜିତ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ମାନ ଦେଇ ତାଙ୍କ ଜମିକୁ ଫେରାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଶତ୍ରୁମାନେ ପରାଜିତ ହୋଇ ସାରିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ମୋଗଲମାନେ ତାଙ୍କୁ ଅସମ୍ମାନ କରୁ ନ ଥିଲେ । ଫଳରେ ଅନେକ ରାଜପୁତ ରାଜାମାନଙ୍କ ଉପରେ ମୋଗଲ ଶାସକମାନେ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁବିଧା ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ଶାସକ ଥିବା ସମୟରେ ସେ ଶିବାଜୀଙ୍କୁ ଅପମାନିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା ତାର କୁପ୍ରଭାବ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ମୋଗଲ ଶାସନ:

ମୋଗଲମାନେ ଭାରତରେ ଯେ କେବଳ ବିଶାଳ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ତାହା ନୁହେଁ, ସୁଶାସନ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ସୁଶାସନ ପାଇଁ ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟ ଆକବର ଇତିହାସରେ ଅମର ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ।

ଆକବରଙ୍କ ଶାସନ ନୀତି ଥିଲା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ରାଜତନ୍ତ୍ର । ରାଜା ଥିଲେ ଶାସନର ସର୍ବୋଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତା-ସୈନ୍ୟବାହିନୀର ମୁଖ୍ୟ ଓ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ । ଶାସନରେ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ମନ୍ତ୍ରୀ ପରିଷଦ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ ରଖିଥିଲେ ।

ଶାସନର ସୁପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଆକବର ତାଙ୍କ ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ୧୫ଟି ସୁବା ବା ପ୍ରଦେଶରେ ବିଭକ୍ତ କରିଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୁବାକୁ ଜଣେ ଜଣେ ସୁବାଦାର ଶାସନ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଅନେକ ନିମ୍ନ ପଦସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀ ରହୁଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୁବା କେତେକ ସରକାର ବା ଜିଲ୍ଲାରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ଚାରିଜଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ‘ସରକାର’ କେତେକ ପ୍ରଗଣାରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ପାଇଁ ଚାରିଜଣ ମୁଖ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ପାଇଥିଲେ । ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ‘ପ୍ରଗଣା’ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ସାମରିକ ଶାସନ ବା ମନସବ୍ଦାରୀ ପ୍ରଥା ଆକବର ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲେ ।

ଆକବରଙ୍କ ସମୟରେ ସେ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ଉପରୁ ତୀର୍ଥକର ଓ ଜିଜିୟା କର ଉଠାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ ଦେଶର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଥାନ୍ତି ଥିଲା । ଉତ୍ପାଦନର ୧/୩ ଅଂଶ ଭୂ-

ଚିନ୍ତା କର !

ତୁମ ମତରେ ଜଣେ ଶାସକ ତାର ପଡୋଶୀ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ କିପରି ସଂପର୍କ ରଖିବା ଉଚିତ ?

ଚିନ୍ତା କର ।

ମୋଗଲମାନଙ୍କ ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀ ସହିତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ଭାରତର ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀର କଣ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଅଛି, ଲେଖ ।

ରାଜସ୍ୱ ରୂପେ ନେଉଥିଲେ । ଆକବରଙ୍କ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ବହୁତ ଉନ୍ନତ ଧରଣର ଥିଲା । ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହିନ୍ଦୁ ବିଚାରପତି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିଲେ ।

ମୋଗଲ ଶାସକମାନଙ୍କ ଧର୍ମନୀତି:

ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟମାନେ ଇସଲାମ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଔରଙ୍ଗଜେବଙ୍କୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ମୁସଲମାନ ଶାସକମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଦାର ଥିଲେ । ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ଭାରତରେ ଦେଖା ଦେଇଥିବା ଧର୍ମଭାବନା ପ୍ରତି ସେମାନେ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଭାରତରେ ଶୈବ ଧର୍ମ, ବୈଷ୍ଣବ ଧର୍ମ, ଶିଖ ଧର୍ମ, ଇସଲାମ ଧର୍ମ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ ଧର୍ମ, ଜୈନ ଧର୍ମ ଏବଂ ଜୋରାଷ୍ଟ୍ର ଧର୍ମ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା । ଫଳରେ ସମସ୍ତ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ମଧ୍ୟରେ ସୁସଂପର୍କ ଥିଲା ।

ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମହାନୁଭବ ଆକବରଙ୍କ ‘ଦିନ୍-ଇ-ଇଲାହୀ’ ଧର୍ମ ଥିଲା ସବୁଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠକୃତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରୀତି ସ୍ଥାପନ କରି ଏକ ସର୍ବଭାରତୀୟ ଜାତି ଗଠନ କରିବା ଆକବରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । ଆକବର ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ଉପରୁ ଘୃଣ୍ୟ ଯାତ୍ରୀ କର ଓ ଜିଜିୟା କର ଉଠାଇଦେଇ ସବୁ ଧର୍ମର ଲୋକଙ୍କୁ ସମାନ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ଔରଙ୍ଗଜେବଙ୍କ ଶାସନ ସମୟରେ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ଉଚ୍ଚ ପଦ ପଦବୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଗଲା ନାହିଁ । ଔରଙ୍ଗଜେବଙ୍କ ହିନ୍ଦୁ ବିରୋଧ ନୀତି ଯୋଗୁଁ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ପତନଆଡ଼କୁ ଯାଇଥିଲା ।

ମୋଗଲ ଶାସନ ସମୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥା

ମୋଗଲ ଶାସନ କାଳରେ ସମ୍ରାଟ ସମାଜର ପ୍ରଥମ ନାଗରିକ ଥିଲେ ଏବଂ ସାମ୍ରାଜୀ ସମାଜର ପ୍ରଥମ ମହିଳା ଥିଲେ । ତତ୍କାଳୀନ ମୁସଲମାନ ସମାଜ ଚାରିଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ସମ୍ରାଟଙ୍କ ପରେ ସମାଜରେ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ, ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ ଓ ସର୍ବନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀ ରହୁଥିଲେ । ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକମାନେ ବିଳାସରେ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରୁଥିଲେ । ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀରେ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଲେଖକ, ବୈଦ୍ୟ, କଳାକାର, ଇତ୍ୟାଦି ଥିଲେ । ସର୍ବନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀରେ କୃଷକ, ବଣିକ, ଶ୍ରମିକ, ସୁନାରୀ ଇତ୍ୟାଦି ଥିଲେ । ଏମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋଚନୀୟ ଥିଲା । ସୁଲତାନୀ ଶାସନ ପରି ମୋଗଲ ଶାସନ କାଳରେ ମଧ୍ୟ ସମାଜରେ ଦାସତ୍ୱ ପ୍ରଥା ପ୍ରଚଳନ ଥିଲା ।

ମୁସଲମାନମାନେ ଭୋଜନରେ ଭାତ, ରୁଟି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ମାଂସ ଖାଦ୍ୟରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲେ । ବିରିୟାନୀ ଏବଂ କଚମ୍ବର ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ ଥିଲା । ସେମାନେ ସେଓ, ଅଜୁର, ଡାଲିୟ ଆଦି ଫଳ ଖାଇବା ସହ ରଙ୍ଗୀନ ସରବତ ପାନୀୟ ଆକାରରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟଖାଦ୍ୟ ଖେଚୁଡ଼ି ଥିଲା । ଉତ୍ତର ଭାରତର

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ଆକବର ଓ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ଶାସନ କାଳରେ ଧନୀ, ଗରିବ, କ୍ଷମତାଶାଳୀ ଓ ଦୁର୍ବଳ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକମାନେ ସମାନ ନ୍ୟାୟ ପାଇଥିଲେ ।

ମୋଗଲ ଶାସକଙ୍କ ଧର୍ମନୀତି ମଧ୍ୟରୁ ତୁମକୁ କାହା ଧର୍ମନୀତି ଭଲ ଲାଗୁଛି ଓ କାହିଁକି ? ଚିନ୍ତା କରି ଲେଖ ।

ଚିନ୍ତା କର

ମୋଗଲ ଯୁଗରେ ଯେଉଁ ଭଳି ସମାଜରେ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ସମାଜରେ ସେପରି ଅଛି କି ?

ହିନ୍ଦୁମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଭୂତି ପ୍ରିୟ ଥିଲେ । ପର୍ବପର୍ବାଣୀରେ ହିନ୍ଦୁମାନେ ପୁରୀ, ଲୁଚି ଏବଂ ଖୁରି ଆଦି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିଲେ ।

ମୋଗଲ ଶାସକମାନେ ଦାମୀ ପୋଷାକ ପରିଧାନ କରୁଥିଲେ । ମୁସଲମାନ ରମଣୀମାନେ ସାଲଘାର, କୁର୍ତ୍ତା ପରିଧାନ କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ କଞ୍ଚଳ, ଅତର, ଗୋଲାପଜଳ, ନଖରଞ୍ଜକ, ମେହେନ୍ଦୀ ଆଦି ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ସେପରି ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତ ହିନ୍ଦୁମାନେ ମୂଲ୍ୟବାନ ପୋଷାକ ପରିଧାନ କରୁଥିଲେ । ସାଧାରଣ ଜନତା ମୋଟା ସୂତାରେ ବୁଣା ଯାଉଥିବା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧୁଥିଲେ ଏବଂ ମୁଣ୍ଡରେ ପଗଡ଼ି ବାନ୍ଧୁଥିଲେ । ନାରୀମାନେ କଞ୍ଚଳ, ସିନ୍ଦୂର, ଅତର ଏବଂ ନଖରଞ୍ଜକ ଆଦି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଚିତା କୁଟାଉଥିଲେ ।

ସେହି ସମୟରେ ମୁସଲମାନମାନେ ଖାଉଥିବା କେଉଁ ଖାଦ୍ୟ ବର୍ଜମାନ ମଧ୍ୟ ମୁସଲମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରି ଲେଖା ।

ମୋଗଲ ଯୁଗର ସମ୍ରାଟ ଓ ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତମାନେ ନୌବିହାର, ଶିକାର, ଖଣ୍ଡାଯୁଦ୍ଧ, ଘୋଡ଼ାଦୌଡ଼, ତୀରଚାଳନା ଦ୍ଵାରା ଅବସର ବିନୋଦନ କରୁଥିଲେ । ସାଧାରଣ ମୁସଲମାନମାନେ ଶତରଞ୍ଜୀ, ଗୁଡ଼ି ଉଡ଼ା, ପାରା ଉଡ଼ା, କୁକୁଡ଼ା ଲଢ଼େଇ ଆଦି ଖେଳରେ ଅବସର ବିନୋଦନ କରୁଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ହିନ୍ଦୁମାନେ ମଲ୍ଲଯୁଦ୍ଧ, କୁସ୍ତୀ ଓ ଶିକାର ଆଦି ମାଧ୍ୟମରେ ଅବସର ବିନୋଦନ କରୁଥିଲେ । ଏହା ସହିତ ପଶାପାଲି, ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର, ରାମଲୀଳା, କୃଷ୍ଣଲୀଳା ତଥା ଯାଦୁଖେଳ ଆଦି ଦର୍ଶନ କରି ଅବସର ବିନୋଦନ କରୁଥିଲେ ।

ମୋଗଲ ସମୟରେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ ନାରୀମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ପୋଷାକ ଓ ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀ ମଧ୍ୟରୁ ବର୍ଜମାନ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବହାର ହେଉଛି, ଲେଖା ।

ମୁସଲମାନମାନେ ମହରମ୍, ଇଦ୍ ଏବଂ ହିନ୍ଦୁମାନେ ଜନ୍ମଭସ୍ମବ, ନାମକରଣ, ମୁଣ୍ଡନକର୍ମ, ରକ୍ଷାବନ୍ଧନ, ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ, ଦୀପାବଳୀ, ଶିବରାତ୍ରୀ, ରାମ ନବମୀ ଆଦି ପର୍ବପର୍ବାଣୀ ପାଳନ କରୁଥିଲେ ।

ମୋଗଲ ଯୁଗରେ ମୁସଲମାନମାନେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷା ସମାପନ କରି ମଦ୍ରାସରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିଲେ । ହିନ୍ଦୁ ଛାତ୍ରମାନେ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ବା ଟୋଲ ବିଦ୍ୟା ଲାଭ କରି ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯାଉଥିଲେ ।

ସାହିତ୍ୟ, କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟର ବିକାଶ:

ମୋଗଲ ରାଜତ୍ଵ କାଳରେ ପାର୍ସୀ, ଆରବୀ, ଉର୍ଦ୍ଦୁ, ହିନ୍ଦୀ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟରେ ବିଶେଷ ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହୋଇଥିଲା । ମୋଗଲ ଦରବାରରେ ଅନେକ ବିଶିଷ୍ଟ କବି, ସାହିତ୍ୟିକ ଓ ଐତିହାସିକ ଥିଲେ । ଆକବର ନିଜେ ନିରକ୍ଷର ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ବିଶେଷ ଅନୁରାଗ ଥିଲା । ବାବର, ହୁମାୟୁନ୍, ଜାହାଙ୍ଗୀର ଓ ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ନିଜ ନିଜର ଆତ୍ମଚରିତ ଲେଖି ମୋଗଲ ଯୁଗର ସାହିତ୍ୟକୁ ପରିପୁଷ୍ଟ କରିଥିଲେ । କବୀର ଓ ତୁଳସୀଦାସଙ୍କ ରଚିତ ଗ୍ରନ୍ଥଗୁଡ଼ିକ ବେଶ ଜନପ୍ରିୟ ହୋଇ ପାରିଥିଲା । ଅନ୍ଧ କବି ସୁର ଦାସ ‘ସୁରସାଗର’ ରଚନା କରିଥିଲେ । ରସ ଖାଁଙ୍କ ଭକ୍ତି ଗୀତ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ‘ପ୍ରେମ ବାଟିକା’ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଅନେକ ପ୍ରାଚୀନ ହିନ୍ଦୁ ଗ୍ରନ୍ଥ ପାର୍ସୀ ଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ହୋଇଥିଲା । ସାହିତ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ଇସଲାମ ସଂସ୍କୃତିର ସମନ୍ୱୟ ଘଟିଥିଲା ।

କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟ:

ମୋଗଲ ଯୁଗର କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟ କେବଳ ଭାରତରେ ନୁହେଁ, ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଆଦୃତ ହୋଇଥିଲା। ମୋଗଲ ବଂଶର ଜନପ୍ରିୟ ଶାସକ ଆକବର ଏବଂ ଶାହାଜାହାନ୍ଙ୍କ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା ଲାଭ କରି ସେହି ସମୟରେ କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଉନ୍ନତିର ତରଫ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା। ଶାହାଜାହାନ୍ଙ୍କ ରାଜତ୍ୱକାଳ ମୋଗଲ କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗ ରୂପେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।

ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟମାନେ ଅଜସ୍ର ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟରେ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ମନୋରମ ରାଜପ୍ରସାଦ, ଦୁର୍ଗ, ମସଜିଦ୍, ସମାଧି, ସୌଧ ଆଦି ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ଆକବରଙ୍କ ସମୟର ଆଗ୍ରାଦୁର୍ଗ, ଫତେପୁରସିକ୍ରିର ରାଜପ୍ରାସାଦ ଆଦି ଲାଲ ପଥରରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଶାହାଜାହାନ୍ଙ୍କ ସମୟରେ ମାର୍ବଲ ପଥରର ବ୍ୟବହାର ହେଲା। ଯମୁନା ନଦୀ କୂଳରେ ଥିବା ତାଜମହଲ ଶାହାଜାହାନ୍ଙ୍କ ଅଦ୍ୱିତୀୟ କୀର୍ତ୍ତି । ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କୀର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ମୋତି ମସଜିଦ୍, ଲାଲକିଲ୍ଲା, ଜୁମା ମସଜିଦ୍ ଆଦି ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଏସବୁ କୀର୍ତ୍ତି ଇସଲାମ ଓ ଭାରତର କଳା ଶୈଳୀରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା। ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ହୀରା, ମଣି ମୁକ୍ତା ଖଚିତ ବିଶ୍ୱ ବିଖ୍ୟାତ ମୟୂର ସିଂହାସନ ଶାହାଜାହାନ୍ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ ।

ଜାହାଙ୍ଗୀର୍ଙ୍କ ସମୟରେ ଚିତ୍ରକଳାର ବିକାଶ ହୋଇଥିଲା। ଜାହାଙ୍ଗୀର୍ ସାର୍ ଟମାସ୍ ରୋଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ଇଉରୋପୀୟ ଚିତ୍ରକଳା ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ । ବିସନ ଦାସ ତାଙ୍କ ଦରବାରର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚିତ୍ରକର ଥିଲେ ।

ଆମେ କଣ ଶିଖିଲେ ?

- ତୋଗଲକ ବଂଶର ପତନ ପରେ ଭାରତରେ ସୁଲତାନୀ ଶାସନ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା।
- ବାବର ପ୍ରଥମ ପାନିପତ ଯୁଦ୍ଧରେ ଇବ୍ରାହୀମ ଲୋଦୀଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରି ଭାରତରେ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ମୂଳଦୁଆ ପକାଇଥିଲେ ।
- ବାବରଙ୍କ ପରେ ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟ ହୁମାୟୁନ୍, ଆକବର, ଜାହାଙ୍ଗୀର୍, ଶାହାଜାହାନ୍ ଓ ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ଦିଲ୍ଲୀ ସିଂହାସନରେ ବସି ଭାରତ ଶାସନ କରିଥିଲେ ।
- ମୋଗଲ ଶାସକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆକବର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଥିଲେ ।
- ଆକବର ସବୁ ଧର୍ମର ସାରକଥାକୁ ନେଇ ‘ଦିନ୍-ଇ-ଇଲାହୀ’ ନାମରେ ଏକ ନୂତନ ଧର୍ମ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ।
- ଶାହାଜାହାନ୍ ତାଜମହଲ ତିଆରି କରିଥିଲେ। ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟମାନେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ମସଜିଦ୍, ଓ ଦୁର୍ଗ ଇତ୍ୟାଦି ତିଆରି କରିଥିଲେ ।
- ସୁଶାସନ ପାଇଁ ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟ ଆକବର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ମୋଗଲ ଶାସନ ସମୟକୁ କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟର ‘ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗ’ କୁହାଯାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦିଅ ।
- କ) ଡୋଗଲକ ବଂଶର ପତନ ପରେ ସୁଲତାନୀ ଶାସନ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା କାହିଁକି ?
 - ଖ) ବାବର ଭାରତରେ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ମୂଳଦୁଆ ପକାଇଲେ କିପରି ?
 - ଗ) ହୁମାୟୁନ୍ କେଉଁ କେଉଁ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ ?
 - ଘ) ଶେର୍ ଖାଁ ହୁମାୟୁନଙ୍କୁ କିପରି ଅସୁବିଧାରେ ପକାଇଥିଲେ ?
 - ଙ) ଆକବର ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଛତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଥିଲେ କିପରି ?
 - ଚ) ହଳଦୀଘାଟ ଯୁଦ୍ଧ କେତେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ହୋଇଥିଲା ? ଏହି ଯୁଦ୍ଧର ଫଳାଫଳ କ'ଣ ହୋଇଥିଲା ?
 - ଛ) ଆକବର କାହିଁକି ଉଦାର ଧର୍ମନୀତି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ?
 - ଜ) ନୂରଜାହାନ୍ କିଏ ? ଜାହାଙ୍ଗୀର ଶାସନ କାଳରେ ତାଙ୍କର ଭୂମିକା କିପରି ଥିଲା ?
 - ଝ) ଶାହାଜାହାନ୍ଙ୍କ ସଫଳ କୃତିଗୁଡ଼ିକ କଣ ଥିଲା ?
 - ଞ) ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ଙ୍କର ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ମନୋଭାବ କିପରି ଥିଲା ?
 - ଟ) ମୋଗଲ ଶାସକମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଶାସକମାନଙ୍କ ସହ ସଂପର୍କ କିପରି ଥିଲା ?
 - ଠ) ମୋଗଲମାନଙ୍କର ଧର୍ମନୀତି କିପରି ଥିଲା ?
 - ଡ) ମୋଗଲ ଶାସନ ସମୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥା କିପରି ଥିଲା ?
 - ଢ) ମୋଗଲ ରାଜତ୍ବ କାଳରେ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ଉନ୍ନତି କିପରି ହୋଇଥିଲା ?
 - ଣ) ମୋଗଲ ଶାସନ ସମୟକୁ କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗ କୁହାଯାଏ କାହିଁକି ?
୨. ତଳ ପ୍ରଶ୍ନର କେତେକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦିଆଯାଇଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁ ଉତ୍ତରଟି ଠିକ୍ ତା ପାଖରେ ଠିକ୍ (✓) ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।
- କ) ବାବରଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ କଣ ଥିଲା ?
() ଶେଖର ମିର୍ଜା, () ଉମର୍ ଶେଖ୍ ମିର୍ଜା, () ଶେଖ୍ ଉମର୍ ମିର୍ଜା, () ଶେଖ୍ ମିର୍ଜା
 - ଖ) ଘାଘରା ଯୁଦ୍ଧ କେତେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ହୋଇଥିଲା ?
() ୧୫୨୯ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ, () ୧୫୩୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ, () ୧୫୩୧ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ, () ୧୫୩୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ
 - ଗ) ପାରସ୍ୟର ବର୍ତ୍ତମାନ ନାମ କ'ଣ ?
() ଇରାକ୍, () କୁଏତ, () ସାଉଦି ଆରବ, () ଇରାନ
 - ଘ) ଆକବରଙ୍କ ଅଭିଭାବକଙ୍କ ନାମ କଣ ଥିଲା ?
() ବୈରାମ୍ ଖାଁ, () ଛୋଟେ ଖାଁ, () ବଡେ ଖାଁ, () ଉମର୍ ଖାଁ
 - ଙ) ଆକବର ନିଜ ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ କେତୋଟି ସୁବାରେ ଭାଗ କରିଥିଲେ ?
() ୧୨ଟି, () ୧୩ଟି, () ୧୪ଟି, () ୧୫ଟି
 - ଚ) ଆକବରଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ରଙ୍କ ନାମ କଣ ଥିଲା ?
() ଅଲିମ୍, () ସଲିମ୍, () ଖୁରମ୍, () ହଲିମ୍
 - ଛ) ମୋଗଲ ଶାସନ ସମୟରେ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ କ'ଣ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା ?
() ଜିଲ୍ଲା, () ରାଜ୍ୟ, () ପ୍ରଗଣା, () ଦେଶ
 - ଜ) ଅନ୍ଧ କବି ସୁର ଦାସ କ'ଣ ରଚନା କରିଥିଲେ ?
() ସୁର ସାଗର, () ଅମୃତ ସାଗର, () ରାମ ଚରିତ ମାନସ, () ପ୍ରେମ ବାଟିକା

୫) ଫତେପୁର ସିକ୍ରି ରାଜପ୍ରାସାଦ କେଉଁ ପଥରରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା ?

() ମୁଗୁନି ପଥର, () ଲାଲ ପଥର, () ମାର୍ବଲ ପଥର, () ନୀଳ ପଥର

୩. ଭୁଲ ଥିଲେ ଠିକ୍ କରି ଲେଖ ।

କ) ବାବର ଚେଙ୍ଗିଜ ଖାଁଙ୍କ ବଂଶଧର ଥିଲେ ।

ଖ) ହୁମାୟୁନ୍ ମହମ୍ମଦ ଶାହାଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରି ଗୁଲ୍‌ଶାରା ଓ ମାଲବ ଆଧିକାର କରିଥିଲେ ।

ଗ) ମାନ ସିଂଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ମୋଗଲମାନେ ହଳଦୀଘାଟ ଯୁଦ୍ଧରେ ରାଣା ରତନଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ଘ) ବୀରବଲ୍ ଆକବରଙ୍କ ଦରବାରରେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ଥିଲେ ।

ଙ) ଲାଲକିଲ୍ଲା ଆକବର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ।

ଚ) ଔରଙ୍ଗଜେବ୍ ଶିଖମାନଙ୍କ ନବମ ଗୁରୁ ଗୋବିନ୍ଦ ସିଂଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ।

ଛ) ମାରଘ୍ନାରର ବର୍ତ୍ତମାନ ନାମ ଜୟପୁର ଅଟେ ।

ଜ) ଆକବର ଉତ୍ପାଦନର ଏକ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ ରୂପେ ନେଉଥିଲେ ।

ଝ) ମୋଗଲ ଶାସନ କାଳରେ ମୁସଲମାନ ସମାଜ ୫ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଞ) ରମ୍ପୁ ଖାଁ ସୁରସାଗର ରଚନା କରିଥିଲେ ।

୪. ‘କ’ ସ୍ତମ୍ଭରେ ଥିବା ସମୟକୁ ‘ଖ’ ସ୍ତମ୍ଭରେ ଥିବା ଘଟଣାକୁ ଗାର ଦେଇ ଯୋଡ଼ ।

‘କ’ ସ୍ତମ୍ଭ

୧୫୩୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ

୧୫୭୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ

୧୬୦୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ

୧୬୨୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ

୧୬୫୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ

‘ଖ’ ସ୍ତମ୍ଭ

ଆକବରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଇବାଦତ୍‌ଖାନା ନିର୍ମାଣ

ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ

ଶାହାଜାହାନ୍‌ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ

ଔରଙ୍ଗଜେବ୍‌ଙ୍କ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ

ହୁମାୟୁନ୍‌ଙ୍କ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ

ଆକବରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ

All Books With Solutions

OBS

ତୁମ ପାଇଁ କାମ

ବିଭିନ୍ନ ଐତିହାସିକ କାର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଫଟୋଚିତ୍ର ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଲବର୍ଟିଏ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

୧। ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦିଅ ।

(କ) ତୋଗଲକ ବଂଶର ପତନ ପରେ ସୁଲତାନୀ ଶାସନ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା କାହିଁକି ?

ଉ : ତୋଗଲକ ବଂଶର ପତନ ପରେ ସାମନ୍ତ ଓ ପ୍ରାଦେଶିକ ଶାସକମାନେ ସୁଲତାନମାନଙ୍କୁ ବେଖାତିର କରି ନିଜ ନିଜ ସ୍ୱାଧୀନତା ଘୋଷଣା କଲେ । ଫଳରେ ଅରାଜକତା ଓ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଘଟି ସୁଲତାନୀ ଶାସନ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

(ଖ) ବାବର ଭାରତରେ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ମୂଳଦୁଆ ପକାଇଲେ କିପରି ?

ଉ : ଦିଲ୍ଲୀରେ ଲୋଦୀ ବଂଶର ଶେଷ ଶାସକ ଇବ୍ରାହିମ୍ ଲୋଦୀ ଶାସନ କଲାବେଳେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆଫଗାନ ଅମୀରମାନେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କଲେ । କାବୁଲର ରାଜା ବାବରଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ନେବାରୁ ବାବର ଭାରତ ଆକ୍ରମଣ କରି ବିଜୟୀ ହୋଇ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ମୂଳଦୁଆ ପକାଇ ଥିଲେ ।

(ଗ) ହୁମାୟୁନ୍ କେଉଁ କେଉଁ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ ?

ଉ : ବାବରଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ହୁମାୟୁନ୍ ୧୫୩୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ କରିଥିଲେ । ସେ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଦୁର୍ବଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି, ଆଫଗାନମାନଙ୍କ ଦିଲ୍ଲୀ ଉପରେ ଆଖି ପକାଇବା ତଥା ନିଜ ଭାଇମାନଙ୍କ ଚକ୍ରାନ୍ତ ଇତ୍ୟାଦି ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ ।

(ଘ) ଶେର ଖାଁ ହୁମାୟୁନ୍‌ଙ୍କୁ କିପରି ଅସୁବିଧାରେ ପକାଇଥିଲେ ?

ଉ : ଶେର ଖାଁ ଆଫଗାନ ବିଦ୍ରୋହୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟତମ ପରାକ୍ରମୀ ଥିଲେ । ଶେର ଖାଁ ବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ ଯଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ପ୍ରଭାବ ବିହାର ଓ ବଙ୍ଗରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଭଳି ଭାବେ ଶେର ଖାଁ ହୁମାୟୁନ୍‌ଙ୍କୁ ବିପଦରେ ପକାଇଥିଲେ ।

(ଙ) ଆକବର ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ସ୍ଥିତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଥିଲେ କିପରି ?

ଉ : ବୀର ଓ ଯୋଦ୍ଧା ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟ ଆକବର କ୍ଷମତାସୀନ ହେବା ପରେ ଆଜମୀର, ଗୋଆଲିଅର ଆଦି ରାଜ୍ୟ ଜୟ କରିଥିଲେ; ରାଜପୁତମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଉଦାର ନୀତି ପୋଷଣ କରିଥିଲେ; ଜଣେ ରାଜପୁତ ରମଣୀକୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଆହୁରି ଅନେକ ରାଜ୍ୟ ଜୟ କରିଥିଲେ । ଏଭଳି ଭାବେ ସେ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ସ୍ଥିତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଥିଲେ ।

(ଚ) ହଳଦୀଘାଟ ଯୁଦ୍ଧ କେତେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ହୋଇଥିଲା ? ଏହି ଯୁଦ୍ଧର ଫଳାଫଳ କ'ଣ ହୋଇଥିଲା ?

ଉ : ହଳଦୀଘାଟ ଯୁଦ୍ଧ ୧୫୭୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ ଆକବର ତାଙ୍କ ପ୍ରଧାନ ସେନାପତି ମାନସିଂହଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ରାଣା ପ୍ରତାପଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରି ଚିତୋର ଦୁର୍ଗ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ ।

(ଛ) ଆକବର କାହିଁକି ଉଦାର ଧର୍ମନୀତି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ?

ଉ : ଆକବର ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭେଦଭାବ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଉଦାର ଧର୍ମନୀତି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ଉପରୁ ଜିଜିୟାକର ଓ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀ କର ଉଠାଇ ଦେଇ ସେମାନଙ୍କ ପର୍ବପର୍ବାଣିରେ ଯୋଗ ଦେଉଥିଲେ ।

(ଜ) ନୁରଜାହାନ୍ କିଏ ? ଜାହାଙ୍ଗୀର ଶାସନ କାଳରେ ତାଙ୍କର ଭୂମିକା କିପରି ଥିଲା ?

ଉ : (i) ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦରୀ ଓ ବୁଦ୍ଧିମତୀ ନୁରଜାହାନ୍ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଥିଲେ ।

(ii) ନିଜର ରୂପ, ଗୁଣ ଓ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ସେ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରିଥିଲେ ।

(iii) ଜାହାଙ୍ଗୀର ବିଳାସପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନଯାପନ କରି ଯେତେବେଳେ ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅବହେଳା କରୁଥିଲେ, ନୁରଜାହାନ୍ ଅନେକ ସମୟରେ ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା କରୁଥିଲେ ।

(iv) ସରକାରୀ କାଗଜପତ୍ର ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାରେ ନୁରଜାହାନ୍ ଦସ୍ତଖତ କରୁଥିଲେ ।

(v) ସେ ସମୟରେ ମୁଦ୍ରାରେ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ସହିତ ନୁରଜାହାନ୍ଙ୍କ ନାମ ମଧ୍ୟ ରହୁଥିଲା ।

(ଝ) ଶାହାଜାହାନ୍ଙ୍କ ସଫଳ କୃତିଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ଥିଲା ?

ଉ : ଶାହାଜାହାନ୍ଙ୍କ ସଫଳ କୃତିଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଆଗ୍ରା ଯମୁନା ନଦୀ କୂଳରେ ତାଜମହଲ ନିର୍ମାଣ, ଶାହାଜାହାନ୍ବାଦ ନଗରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ପୁଣି ସେ ଜୁମା ମସଜିଦ୍, ମୋତି ମସଜିଦ୍ ଓ ଅନେକ ସୌଧ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ ।

(ଞ) ଔରଙ୍ଗଜେବଙ୍କର ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ମନୋଭାବ କିପରି ଥିଲା ? (୨୦୧୭-୧୮)

ଉ : ଔରଙ୍ଗଜେବଙ୍କ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଦ୍ୱେଷ ମନୋଭାବ ଥିଲା । ଏଣୁ ସେ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ଉପରେ ପୁଣିଥରେ ଜିଜିୟା ଓ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀ କର ବସାଇ ଥିଲେ ତଥା ରାଜପୁତମାନଙ୍କୁ ହତାଦର କରୁଥିଲେ ।

(ଟ) ମୋଗଲ ଶାସକମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଶାସକମାନଙ୍କ ସହ ସମ୍ପର୍କ କିପରି ଥିଲା ?

ଉ : ମୋଗଲ ଶାସକମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷମତାଲିପ୍ତ ଥିବାରୁ ଅନ୍ୟ ଶାସକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଆଧିପତ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ଯେଉଁ ଶାସକମାନେ ତାଙ୍କ ବଶ୍ୟତା ସ୍ୱୀକାର କରୁ ନଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥିଲେ ।

(ଠ) ମୋଗଲମାନଙ୍କର ଧର୍ମନୀତି କିପରି ଥିଲା ?

ଉ : ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟମାନେ ଇସଲାମ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ଥିଲେ । ଔରଙ୍ଗଜେବଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଦାର ଧର୍ମନୀତି ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲେ; ଫଳରେ ସମସ୍ତ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୁସମ୍ପର୍କ ଥିଲା ।

(ଡ) ମୋଗଲ ଶାସନ ସମୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥା କିପରି ଥିଲା ? (୨୦୧୭-୧୮)

ଉ : ମୋଗଲ ଶାସନ ସମୟରେ ମୁସଲମାନ ସମାଜ ଚାରି ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭକ୍ତ ଥିଲା : ସମ୍ରାଟ, ସମ୍ରାଟ ଶ୍ରେଣୀ, ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ ଓ ସର୍ବନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ଥିଲା । ହିନ୍ଦୁମାନେ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥିଲେ ।

(ଢ) ମୋଗଲ ରାଜତ୍ୱ କାଳରେ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ଉନ୍ନତି କିପରି ହୋଇଥିଲା ?

ଉ : ମୋଗଲ ରାଜତ୍ୱ କାଳରେ ପାର୍ସୀ, ଆରବୀ, ଉର୍ଦ୍ଦୁ, ହିନ୍ଦୀ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ବିଶେଷ ଉନ୍ନତି ହୋଇଥିଲା । ବାବର, ହୁମାୟୁନ, ଜାହାଙ୍ଗୀର ଓ ଔରଙ୍ଗଜେବ ନିଜ ନିଜର ଆତ୍ମଚରିତ ଲେଖିଥିଲେ; କବୀର, ତୁଳସୀ ଦାସ, ରସ ଖାଁ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରନ୍ଥ ରଚନା କରି ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟକୁ ପରିପୁଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ।

(ଣ) ମୋଗଲ ଶାସନ ସମୟକୁ କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗ କୁହାଯାଏ କାହିଁକି ?

ଉ : ମୋଗଲ ଶାସନ ସମୟରେ ଅଜସ୍ର ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟରେ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ମନୋରମ ରାଜପ୍ରାସାଦ, ଦୁର୍ଗ, ମସଜିଦ୍, ସମାଧି, ସୌଧ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଣୁ ମୋଗଲ ଶାସନ ସମୟକୁ କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗ କୁହାଯାଏ ।

୨ । ତଳ ପ୍ରଶ୍ନର କେତେକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦିଆଯାଇଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁ ଉତ୍ତରଟି ଠିକ୍ ତା' ପାଖରେ ଠିକ୍ (✓) ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।

(କ) ବାବରଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ଥିଲା ?

() ଶେଖର ମିର୍ଜା, () ଉମର ଶେଖ୍ ମିର୍ଜା,

() ଶେଖ ଉମର ମିର୍ଜା, () ଶେଖ୍ ମିର୍ଜା

ଉ : (✓) ଉମର ଶେଖ୍ ମିର୍ଜା

(ଖ) ଘାଘରା ଯୁଦ୍ଧ କେତେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ହୋଇଥିଲା ।

() ୧୫୨୯ ଖ୍ରୀ: () ୧୫୩୦ ଖ୍ରୀ:

() ୧୫୩୧ ଖ୍ରୀ: () ୧୫୩୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ

ଉ: (✓) ୧୫୨୯ ଖ୍ରୀ:

(ଗ) ପାରସ୍ୟର ବର୍ତ୍ତମାନ ନାମ କ'ଣ ?

() ଇରାକ, () କୁଏତ,

() ସାଉଦି ଆରବ, () ଇରାନ

ଉ: (✓) ଇରାନ

(ଘ) ଆକବରଙ୍କ ଅଭିଭାବକଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ଥିଲା ?

() ବୈରାମ ଖାଁ, () ଛୋଟେ ଖାଁ,

() ବଡ଼େ ଖାଁ, () ଉମର ଖାଁ

ଉ: (✓) ବୈରାମ ଖାଁ

(ଙ) ଆକବର ନିଜ ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ କେତୋଟି ସୁବାରେ ଭାଗ କରିଥିଲେ ?

() ୧୨ଟି, () ୧୩ଟି, () ୧୪ଟି, () ୧୫ଟି

ଉ: (✓) ୧୫ଟି

(ଚ) ଆକବରଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ରଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ଥିଲା ?

() ଅଲିମ୍, () ସଲିମ୍, () ଖୁରମ୍ () ହଲିମ୍

ଉ: (✓) ସଲିମ୍

(ଛ) ମୋଗଲ ଶାସନ ସମୟରେ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ କ'ଣ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା ?

() ଜିଲ୍ଲା, () ରାଜ୍ୟ, () ପ୍ରଗଣା, () ଦେଶ

ଉ: (✓) ପ୍ରଗଣା

(ଜ) ଅକ୍ସକବି ସୁରଦାସ କ'ଣ ରଚନା କରିଥିଲେ ?

() ସୁର ସାଗର, () ଅମୃତ ସାଗର, () ରାମଚରିତ ମାନସ () ପ୍ରେମ ବାଟିକା

ଉ: (✓) ସୁର ସାଗର

(ଝ) ଫତେପୁର ସିକ୍ରୀ ରାଜପ୍ରାସାଦ କେଉଁ ପଥରରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା ?

() ମୁଗୁନି ପଥର, () ଲାଲ ପଥର, () ମାର୍ବଲ ପଥର () ନୀଳ ପଥର

ଉ: (✓) ଲାଲପଥର

୩। ଭୁଲ ଥିଲେ ଠିକ୍ କରି ଲେଖ ।

(କ) ବାବର ଚେଙ୍ଗିଜ୍ ଖାଁଙ୍କ ବଂଶଧର ଥିଲେ ।

ଉ: ବାବର ଚୈମୂରଲଙ୍କଙ୍କ ବଂଶଧର ଥିଲେ ।

(ଖ) ହୁମାୟୁନ୍ ମହମ୍ମଦ ଶାହାଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରି ଗୁଜରାଟ ଓ ମାଳବ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ ।

ଉ: ହୁମାୟୁନ୍ ବାହାଦୁର ଶାହାଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରି ଗୁଜରାଟ ଓ ମାଳବ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ ।

(ଗ) ମାନସିଂଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ମୋଗଲମାନେ ହଳଦୀପାଟ ଯୁଦ୍ଧରେ ରାଣା ରତନକୁ ପରାସ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ଉ: ମାନସିଂଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ମୋଗଲମାନେ ହଳଦୀପାଟ ଯୁଦ୍ଧରେ ରାଣା ପ୍ରତାପକୁ ପରାସ୍ତ କରିଥିଲେ ।

(ଘ) ବୀରବଲ୍ ଆକବରଙ୍କ ଦରବାରରେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ଥିଲେ ।

ଉ: ତାନସେନ ଆକବରଙ୍କ ଦରବାରରେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ଥିଲେ ।

(ଙ) ଲାଲକିଲ୍ଲା ଆକବର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ।

ଉ: ଲାଲକିଲ୍ଲା ଶାହାଜାହାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ।

(ଚ) ଔରଙ୍ଗଜେବ ଶିଖମାନଙ୍କ ନବମ ଗୁରୁ ଗୋବିନ୍ଦ ସିଂହଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ।

ଉ: ଔରଙ୍ଗଜେବ ଶିଖମାନଙ୍କ ନବମ ଗୁରୁ ତେଗବାହାଦୁରଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ।

(ଛ) ମାରହାରର ବର୍ତ୍ତମାନ ନାମ ଲକ୍ଷ୍ମପୁର ଅଟେ ।

ଉ: ମାରହାରର ବର୍ତ୍ତମାନ ନାମ ଯୋଧପୁର ଅଟେ ।

(ଜ) ଆକବର ଉତ୍ପାଦନର ଏକଚତୁର୍ଥାଂଶ ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ ରୂପେ ନେଉଥିଲେ ।

ଉ: ଆକବର ଉତ୍ପାଦନର ଏକ-ତୃତୀୟାଂଶ ଭୂରାଜସ୍ୱ ରୂପେ ନେଉଥିଲେ ।

(ଝ) ମୋଗଲ ଶାସନ କାଳରେ ମୁସଲମାନ ସମାଜ ୫ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଉ: ମୋଗଲ ଶାସନ କାଳରେ ମୁସଲମାନ ସମାଜ ଚାରି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

(ଜି) ରମୁ ଖାଁ ସୁରସାଗର ରଚନା କରିଥିଲେ ।

ଉ: ସୁରଦାସ 'ସୁରସାଗର' ରଚନା କରିଥିଲେ ।

୪। 'କ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଥିବା ସମୟକୁ 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଥିବା ଘଟଣାକୁ ଗାର ଦେଇ ଯୋଡ଼ ।

'କ' ସ୍ତମ୍ଭ	'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭ
୧୫୩୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ	ଆକବରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଇବାଦତ୍‌ଖାନା ନିର୍ମାଣ
୧୫୭୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ	ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ
୧୬୦୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ	ଶାହାଜାହାନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ
୧୬୨୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ	ଔରଙ୍ଗଜେବଙ୍କ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ
୧୬୫୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ	ହୁମାୟୁନ୍ଙ୍କ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ
	ଆକବରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ

ଉ: 'କ' ସ୍ତମ୍ଭ	'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭ
୧୫୩୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ	ହୁମାୟୁନ୍ଙ୍କ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ
୧୫୭୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ	ଆକବରଙ୍କଦ୍ୱାରା ଇବାଦତ୍‌ଖାନା ନିର୍ମାଣ
୧୬୦୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ	ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ ଓ
ଆକବରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ	ଶାହାଜାହାନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ
୧୬୨୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ	ଔରଙ୍ଗଜେବଙ୍କ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ
୧୬୫୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ	